No. 911 Zaterdag 15 Juni 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 14 Juni.

MISKENNING.

Daar zijn zeker weinig woorden die door ieder zoo goed verstaan worden als het woord: *miskenning*.

Zwijg maar stil! roepen wij onzen vriend toe, als hij zich bij ons komt beklagen over ondervonden miskenning.

Ik weet er alles van: bij langdurige ondervinding ken ik de bitterheid, en den wrangen smaak der miskenning.

En de naieve vriend, die meende zijn hart eens te kunnen uitstorten, moet nu integendeel van ons ellenlange jeremiaden aanhooren over de ondankbaarheid, die wij van de menschen ondervonden, en die zóó groot zijn, dat zij onzen toehoorder van verontwaardiging zouden doen trillen, ware hij niet zoo druk bezig met eigen leed......

Miskend, niet naar waarde geschat, niet op prijs gesteld worden, ja zelfs uit het optreden of uit woorden van anderen te moeten verstaan, dat men eigenlijk wel kan gemist worden, waarlijk 't is bitter.

Nu zeide men vroeger wel eens: bitter in den mond maakt het hart gezond, en ouderwetsche menschen hielden het er voor, dat wat gold voor lichamelijke medicijnen, ook waar was voor geestelijke......

Ook zou, volgens hen, iets bitters van tijd tot tijd toegediend, vooral aan jonge menschen. veel goed doen ...... en een krachtig middel zijn tegen de ziekte van pedanterie, en zelfoverschatting.

Dit alles zij echter gelijk het wil. Eene zaak is duidelijk, het getal miskenden is in onze dagen groot, enorm groot. Daaruit zou men moeten besluiten dat het getal genieën belangrijk is toegenomen: miskend worden toch was voorheen het voorrecht van genieën, ook hoorde men vroeger over dit onrecht niet zooveel klagen als in onzen tijd. Tegenwoordig zijn de klachten legio. De ambtenaar zou al lang promotie gemaakt hebben, maar zijn chef, een ouderwetsch man, met dito idees, weet hem niet te apprecieeren — de werkman meent dat hij miskend wordt: zijn baas heeft geen verstand van werk — de man noemt zijne vrouw een goed mensch, maar redeneeren met haar is niet mogelijk, zij miskent haar echtgenoot, en toont dit duidelijk door zich te verzetten tegen zijne grootheidsplannen, waarvoor zij hem, ten onrechte, niet berekend gelooft — de schooljongen bromt tusschen de tanden [als de student uit de Camera obscura] ik wou dat ik een stommerik was, omdat ook hij miskend wordt.

Het loont inderdaad de moeite, een weinig na te gaan, wat er van al die klachten is, en wat er zou kunnen gedaan worden, om de ontevredenheid, die zooveler harten vervult weg te nemen.

Niemand zal ons tegenspreken, als wij beweren dat het klagen in de lucht zit, 't is een ziekte van onzen tijd.

Men klaagt over alles en nog wat. Geen wonder. Niets staat ons zoo helder voor den geest, van niets zijn wij — althans naar wij meenen — zoo goed op de hoogte, als van onze *rechten*; onze *verplichtingen* daarentegen verliezen we gaarne uit het oog......

Onze eigen voortreffelijkheid en bekwaamheid schitteren zóózeer in eigen oogen, dat zij ons blind maken voor wat aan ons ontbreekt.

Wat goed in ons is, dat meten wij breed uit; wat anderen hebben, nemen wij niet in aanmerking.

Ons beeld moet rijzen, in 't oog loopen, daarvoor is een voetstuk noodig, hiervoor nemen wij anderen, die wij verkleinen en vervolgens als pedestal gebruiken......

Wilt ge het bewijs? Ga eens bij uw buurman, en beklaag u b. v. over ondervonden miskenning. De buurman moet al een flinke dosis beleefdheid en zelfbeheersching bezitten, als hij u laat uitpraten. Hij zelf meent zóó dikwijls en zóó diep gegriefd te zijn, dat gij zelfs niet in aanmerking komt voor een enkel woord van troost. Hij bewijst u, dat ge nog maar een leerjongen zijt in 't vak; wat hij ondervond is nog wat anders!

Vandaar komt het, dat men niet zelden in gezelschappen en bijeenkomsten een wedstrijd bijwoont van de kluchtigste soort. Ieder wil de meest beklagenswaardige zijn, en bewijst u op de meest afdoende manier, dat men hem verongelijkt op eene wijze, die alle perken te buiten gaat. Van een fransch gezelschap wordt wel eens deze definitie gegeven: eene bijeenkomst van menschen, die allen *spreken*, terwijl niemand *luistert*.

Men behoeft, dunkt ons, waarlijk niet naar Frankrijk te reizen om van deze hebbelijkheid getuige te zijn, vooral waar klagers over miskenning bijeen zijn.

Nu gelooven wij gaarne, dat niet elke reden tot klagen over miskenning op rekening van de verbeelding der klagers moet worden gesteld.

Daar zijn chefs en patroons, die wel wat menschkundiger konden te werk gaan met hunne onderhoorigen. Wat toegevendheid, wat geduld, en vooral wat meer liefde, kan geen kwaad.....

Daarenboven, van tijd tot tijd eens een aanmoedigend woord, een bewijs van belangstelling, van hartelijkheid, een vriendelijk gezicht, och, de mensch heeft het toch zoo noodig, 't geeft hem moed, spoort hem aan tot plichtsbetrachting, en het kost toch zoo weinig, een beetje zelfoverwinning maar, maar dat is dan ook alles......

Maar er is iets anders, waarop wij de aandacht onzer lezers wenschen te vestigen. Er is eens een woord gesproken, wat in onze dagen van moderne ideeën en begrippen, schandelijk wordt vergeten, en toch een beter lot verdient.

Een woord, dat spreekt over het *goede wat men in 't verborgene doet, en wat gezien wordt door den Vader die in 't verborgene woont*......

Wij meenen, dat niet wejnigen dit woord geheel en al uit het oog verliezen. Men is loontrekkend in alles, en verlangt daarenboven onmiddellijke uitbetaling van wat wij meenen dat men verschuldigd is.

Men klaagt over miskenning — wij durven vragen, is er iemand die meer miskend wordt, dan de *Vader die in het verborgene ziet?*

Waar is de eerbied, die Hem toekomt, de gehoorzaamheid Hem verschuldigd, de dankbaarheid waarop Hij recht heeft? Men verbant Hem uit de maatschappij — kent geen ander meester dan eigen drift — geniet van zijne weldaden, en zou het uitschateren, als ons gewezen werd op de verplichting om ten minste van tijd tot tijd, een woord van dank te spreken......

Waarlijk, men klage nog over miskenning, zoolang zulk een onrecht niet hersteld is!

„QUO VADIS?"

Daar de roman *Quo Vadis?* hier geen onbekend boek is, meenen wij

Feuilleton.

Katholiek Leven.

V.

De aanval had plaats op het feest van O. L. V. Bijstand.

Niettegenstaande eene moedige verdediging, werden alle stellingen in twee uren genomen en kwam de machtigste stam van Kabylie zijne onderwerping betuigen.

De Vicaris-Generaal van Algiers droeg in het kamp eene H. Mis van dankzegging op. Het altaar was overschaduwd door een kruis van boomtakken en omringd door wapens, schilden en kanonnen in batterij. De rotsgebergten van Djurjura, door de eerste stralen der morgenzon gepurperd, de talrijke dorpen der Kabylen op de uitstekende toppen gebouwd, vormden eene onmetelijke, grootsche lijst om het altaar, waar de stem van de natuur zich vereenigde met de stem van de Kerk, om den God der Heirscharen lof te zingen.

Op hunnen weg stietten de soldaten op een steen uit den tijd der Romeinen, waarop men las: „O Christus, mocht Gij met de Uwen bezitten dit land, dat zich voor onze blikken ontrolt."

De Sonis droeg deze woorden in zijn hart, ook als krijgsman was hij apostel tevens. „Zijn apostolaat", schrijft de pastoor van Mustapha, „bestaat voornamelijk daarin, dat hij den godsdienst beminnelijk maakt voor zijne makkers, door allerlei goede diensten. Vernam hij, dat een zijner collega's ziek was, dan waarschuwde hij den priester. Zelf ging hij hem bezoeken, om hem gunstig te stemmen voor diens ontvangst, den geschiktsten tijd uitkiezende om in deze ziel eenige heilzame gedachten te storten, die er door den toon zijner open overtuiging zoo gemakkelijk in doordrongen. Het was een Christen van de eerste tijden. Zijn inwendig leven was dat van een soldaat. Het gebed en de veelvuldige H. Communie verhieven hem meer en meer tot de volmaakthеid. Telkens, als ik in mijne bediening doordrong op den bodem dezer ziel, voelde ik mij door deze aanraking aangemoedigd in mijn plicht van priester en missionnaris."

In overleg met de betreffende overheden richtte hij een groot ijzeren kruis op aan de bocht van een weg, waar de officieren en soldaten iederen dag langs kwamen; hij hield niet op te herhalen: „Algiers zal niet aan Frankrijk behooren, zoolang het niet voor den godsdienst veroverd is, en het kruis zal hier meer vermogen dan de degen."

Zijn streven om het leger te verchristelijken blijkt nog uit het volgend schrijven. „Hier zou veel goed te doen zijn, vooral in het leger. De soldaat is een element, waarmee men goede uitkomsten zou hebben. Er is hier nog geloof onder de uniform, vooral bij de ontberingen van het slagveld in het gezicht van den dood. Een priester, die de laatste onderneming van Kabylie gevolgd heeft, verzekerde mij, dat alle gewonde soldaten met vreugde de hulpmiddelen van den godsdienst hadden ontvangen. De aalmoezenier van het hospitaal heeft me gezegd dat gedurende een jaar slechts een enkele soldaat geweigerd had te biechten. Als ik rondga, terwijl de huzaren hun buis hebben uitgetrokken, om hunne wapens te poetsen, zie ik bijna bij allen de medaille van de H. Maagd. Er is dus veel goeds in deze naturen en het is waarlijk ongelukkig, dat men hier geen militairen-vereeniging stichten kan. Maar dat is bijna niet mogelijk, omdat de troepen zoo verspreid zijn."

Terwijl de familie in 1856 te Orléansville woonde, zoo vertelt zijne dochter, kwam een arme soldaat schreiende bij den kapitein binnen: „Och, kapitein, mijne moeder, mijne arme moeder is gestorven."

De Sonis leidde hem naar zijn bureau, onderhield zich lang met hem, en de soldaat ging heen — getroost en onderworpen aan den wil van God.

Dergelijke voorvallen kwamen dagelijks voor in zijn leven.

Daar hij voorzag, dat de huzaren naar Frankrijk zouden worden teruggeroepen, vroeg hij overplaatsing naar het regiment der jagers, immers Algiers was voor hem het land der toekomst. Hij werd er welwillend ontvangen.

Een zijner medeofficieren schrijft: „Ik heb den christenheld gekend bij zijne aankomst in ons regiment. Hij was toen jong, slank van gestalte, ontwikkeld, bescheiden, spraakzaam, welwillend jegens iedereen, maar streng voor zichzelf, nauwkeurig in de tucht en het reglement, en had weldra alle harten gewonnen."

In 1858 ondernam de Sonis, die nu naar Mustapha verhuisd was, een tocht naar het Zuiden der provincie. Hij deed er een hardnekkige koorts op, waaraan hij een jaar lijdende bleef,

Uit Aumale schrijft hij aan zijne zuster Zr. Maria Theresia van Jesus o. a. het volgende: „Ik zoek mij meer en meer aan God te geven en het kost mij weinig moeite, want het juk van den Meester is licht voor mijne natuur, meer dan voor eenige andere. Er steekt dus geen verdienste in, dat ik mijn toevlucht

in ons blad geen plaats te mogen weigeren aan de volgende beschouwing, welke ons van geachte zijde werd toegezonden.

Er zullen zeker weinig boeken zijn, waarover zooveel verschillende en tegenstrijdige oordeelen zijn geveld als over den beroemden en overal verspreiden roman *Quo Vadis* van den katholieken poolschen schrijver Sienkiewicz.

Terwijl een katholiek blad van naam den schrijver verwijt een roman te hebben geschreven met niet-katholieke tendenzen, zonder den echt-christelijken geest, verwerpt een degelijk protestantsch blad denzelfden roman als ultra-katholiek. Volgens sommigen baant *Quo Vadis* aan den zinnelijken wereldling den weg om zinnelijke liefde te verheffen tot een zuivere, geestelijke liefde, volgens anderen is deze roman gevaarlijk voor de goede zeden. Zelfs hebben wij eenige maanden geleden het meesterwerk van Sienkiewicz door een katholiek hollandsch dagblad, dat gewoonlijk wel ietwat voorbarig is in het uitspreken van zijn oordeel, zien brandmerken als een „diep zedeloozen roman."

Wij willen thans in het kort het gevoelen weergeven van twee onverdacht katholieke getuigen. De eerste, een gevierd fransch schrijver, André Baudrillart, sprak zich uit in een recensie van *Quo Vadis*, voorkomende in de katholieke revue *Le Correspondant* van 25 Januari 1901. De andere getuige is Pater Giovanni Semeria van de Barnabieten-orde, die zijn oordeel mededeelde in een redevoering, door hem in het begin van dit jaar gehouden, in den Dom van Genua voor de Scuola Superiore onder voorzitterschap van den Aartsbisschop van Genua, bij gelegenheid der opening van het derde conferentie-jaar. Men houde in het oog, dat de Barnabieten-orde zich vooral ten taak heeft gesteld, de bestrijding der publieke zedeloosheid.

Naar mijn bescheiden meening, zegt Baudrillart moet de christelijke lezerswereld *Quo Vadis* dankbaar ontvangen, al was het maar alleen om de groote sympathie voor het christendom, die van den eersten tot den laatsten regel in den roman getoond wordt. Vooral het zoo eenvoudig maar met overtuiging uitgewerkt bewijs: "deze mannen (de apostelen) zeggen, dat zij Christus gezien hebben (na Zijne Verrijzenis) en ik weet zeker, dat deze mannen niet liegen", bevat in zich het meest krachtig geloofsmotief voor de modernen, in wier ziel de zucht naar onderzoek zich paart aan het verlangen tot gelooven. Ik weet niet, of de schrijver een ander dan een zuiver aesthetisch doel beoogd heeft met zijn werk, maar of hij 't bedoeld heeft of niet, toch zal zijn schoone roman voor vele twijfelachtige zielen de overtuigendste prediking in het leven geweest zijn.

Pater Semeria zegt: Indien men beweert, dat de schrijver eene verdediging des christendoms bedoeld heeft, schrijft men hem oogmerken toe, die hij zeker wel niet gehad heeft, maar te loochenen, dat hij met hart en ziel zich heeft overgegeven aan de overtuigende kracht des Geloofs, die zich van zelf opdrong, zou ontkennen zijn van wat hij gedaan heeft.

De bladzijden, die op zich zelven beschouwd, onzedelijk zouden zijn, krijgen een hooge apologetische beteekenis doordat de schrijver duidelijk het zwaartepunt van zijn roman heeft gelegd in de overwinning van de zuivere over de zinnelijke liefde. Hoe velen, die den roman lazen, hebben hunne wellicht door twijfel verkoelde, door ondeugd vernederde zielen verwarmd en versterkt gevoeld door den weldoenden adem van het ware christendom, den roman doorzwevend? *Quo Vadis* is niet alleen een monument der kunst, het is tevens een monument des Geloofs. Ik wil er niet over twisten, of wellicht de kunstenaar dit of dat beter op een andere wijze zou kunnen opgevat hebben; ik wacht mij een genie wenken te geven. Ik neem het kunstgewrocht, zooals het daar ligt, en zeg: met eenige bladzijden minder had het wellicht ongehinderd door de handen van allen kunnen gaan, maar dan had het misschien minder diep ingewerkt op hen, voor wie het hoofdzakelijk bestemd is. In elk geval: een schrijver, die zich niet schaamt, zoo openlijk den Christus te bekennen voor eene maatschappij, die zeker niet meer de begeestering van vroegere tijden voor den Godmensch gevoelt, Hem zelfs ontkent en bespot, dien kan ik uit de diepte mijner ziel èn als Christen èn als Priester slechts toejuichen en hulde brengen.

Cultures te Curacao.

De Heer S. C. Henriquez schrijft in *El Imparcial* van 11 Juni ll. het volgende als antwoord op het ingezonden stuk van den Heer J. H. J. Hamelberg, voorkomende in de *Amigoe di Curaçao* van 8 Juni.

Onder dit hoofd staat, in de „Amigoe" van den 8en. dezes, een artikel van den Heer J. H. J. Hamelberg te lezen, waarin schrijver de redenen ontvouwt waarom hij tegen den aanplant van de Pita is.

Evenmin als den Heer Hamelberg, is het mij te doen om woordenstrijd te voeren; ons streven is één: maar juist daarom acht ik het noodig dat elk van ons, de een den ander op den rechten weg zou helpen wanneer deze meent, dat gene den verkeerden opgaat.

Ware de Heer Hamelberg hier, alsdan hadden wij het onderwerp onder onsjes bedisseld en 't publiek zou alleen de uitkomst van onze overwegingen te weten zijn gekomen: nu echter blijft ons geen anderen weg open dan middellijk in publieke organen op elkanders dwalingen te wijzen. De Heer Hamelberg veroorloove mij te zeggen, dat het is alsof hij door den hoogeren prijs van de sisal zich laat biologeeren, en daardoor niet in staat geraakt, om op bijomstandigheden te letten.— Wanneer hij zegt dat, zelfs uit de door mij aangehaalde prijzen blijkt, dat de vezel van de Curaçaosche Pita in elk geval van tweede kwaliteit is, heeft hij over 't hoofd gezien dat ik als vermoedelijke reden heb opgegeven de wijze van behandeling, namelijk het verrottingproces, want bij de prijsopgave werd steeds door de agenten gevoegd "naar 't oordeel der makelaars zal de pita bij eene betere behandeling hooger prijs halen."

De raad van den Heer Hamelberg om eerst proeven te nemen en dan tot verbouwing van de beste soort over te gaan acht ik ook ondoordacht.

Nu weten wij dat Pita hier goed gedijt; waren wij in onzekerheid of eenige soort hier goed zou tieren, wat ons dan te doen stond, vind ik is niet om op de uitkomst van proeven te wachten, maar door nauwkeurig onderzoek van den grond te zien welke soort het meest congenis is, en zich bij die soort bepalen.

De Heer Hamelberg ziet den toestand veel zwarter in dan ik, en het middel dat hij aan de hand geeft, zal tot niets anders leiden dan dat wij de voldoening zullen smaken om bij onz' laatsten ademtocht Eureka uit te blazen. Had de Pita de groeikracht van paddestoelen dan zou ik geen groot bezwaar hebben om de aanwijzing van den Heer Hamelberg te volgen.

Daar men echter het resultaat van proeven met de agaves genomen, een jaar, zeven, acht zal moeten wachten, vind ik haar niet raadzaam; ook geloof ik dat de uitslag zal zijn dat men zich bij de Pita zal houden, waar zij even goed tiert als de andere soorten, wegens mindere onkosten voor aanleg en voornamelijk voor verwerking.

Onder onze omstandigheden herhaal ik dat wat wij doen moeten, is ons vooreerst met de pita tevreden stellen, en kleine proeven nemen met andere soorten voor de toekomst, want wij moeten ons haasten aan een bestaan te komen. Gesteld dat onze zieltoging nog één acht jaren kan duren, wat zal het geval van eerst proeven te nemen zijn? Dat wanneer wij weten aan welke soort wij ons dienen te houden, de klokke slaat: „'t is tijd van gaan."

S. C. Henriquez.

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Officieele berichten.

De *Vrijmoedige* van laatstleden Donderdag neemt uit het *Dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage, Avondblad van den 30sten Mei ll.*, het volgende over:

„Wij vernemen, dat de Gouverneur van de kolonie Curaçao, mr. H. Barge, zijn ontslagaanvraag als

---

neem in dat Hart, dat mij eene bron is van vertroosting; als men eens den toegang heeft gevonden, wil men steeds dieper doordringen daarin. Ik word in zekeren zin overstroomd door zoovele genaden, dat ik, om in de taal der wereld te spreken, verlegen ben over de voorkomendheid en goedheid van God.

„Ik doe, wat ik kan, om beter te worden dan ik ben, want ik begrijp, dat men niet ten halve aan God moet behooren. Ik heb het geluk alle twee dagen te communiceeren. Ik honger naar dat Brood en als ik van dat aanbiddelijk voedsel verstoken was, zou ik den geestelijken dood sterven. Ik begeef mij laat ter ruste, toch zijn de avonduren niet eenzaam, ik breng ze door met God. Dan herinner ik mij in de bitterheid van mijn hart zooveel ellende en zooveel barmhartigheid,"

Dan spreekt hij van zijne vrouw, die zich meer en meer onthecht van de genietingen der wereld en die met eene bewonderenswaardige vlucht opstijgt tot God: „'t Is een treffend schouwspel te zien, hoe Jesus-Christus werkt in deze ziel. Wij beiden hebben een heiligen wedijver aangegaan, wij werken voor den hemel. Wij willen, dat onze kinderen heiligen worden — dat is eene geoorloofde eerzucht voor God". — De alledaagschheid (in de gewone beteekenis van het woord) moet van den christelijken haard gebannen worden — daar is geen zuiverheid in."

Toen de oorlog met Oostenrijk uitbrak, ter bevrijding der Noord-Italiaansche Staten, kreeg het regiment der jagers in Afrika bevel om zich in te schepen. Mevrouw de Sonis keerde met hare kinderen naar Frankrijk terug. Zij gingen samen te Communie en scheidden dan.

VI.

Den 27den Mei landde men te Genua.

De troepen voegden zich van alle zijden samen. Napoleon was over de Alpen gekomen, om zich aan het hoofd van het leger te stellen; de geestdrift was ongemeen groot. De Sonis onttrok zich aan de toejuichingen. Hij begaf zich naar de Madonna di Carignano, die van hare hoogte de zee beheerscht, om er te bidden voor zich, voor zijne familie en voor Frankrijk.

Bij Montebello werd de eerste slag geleverd, vandaar de eerste overwinning weggedragen. Te Voghera werd een huis tot ambulance ingericht. De soldaten verdroegen de smarten hunner wonden met een moed, die zelfs bij den nederigste een gevoel van nationalen trots moest wekken. De gewonde bevelhebbers toonden hunne verbrijzelde ledematen aan de gekwetste manschappen, om hun, zoowel in het lijden als in het strijden voor te gaan op den weg, die tot de glorie dezer wereld, tot krijgsroem moest geleiden.

Ook de Sonis was dáár, maar hij had andere gedachten, andere vertroostingen.

Hij vervoerde de gewonden en verbond hunne wonden. Hij wenschte hun geluk met hun moed als soldaat — hij wekte hen op tot geduld en vertrouwen als Christen. Hij zeide hun, dat de groote Meester, de goddelijke Aanvoerder, als zij geleden had, en stelden hun Jezus voor als hunnen vriend en geneesheer.

„Kunt gij nog bidden?" vroeg hij hun, en hij leerde hun eenige korte, gemakkelijke aanroepingen. Het bezoek van dien Apostel was eene verschijning uit eene andere wereld, uit een ander vaderland. Waar hij geweest was, daar kon de priester komen — hij vond er open harten en wél voorbereide zielen.

Hij begaf zich naar het slagveld en vond er de pas herlevende natuur, die van hoop en verrijzenis sprak in een grooten doodenakker herschapen; dat was eene vreeselijke tegenstelling.

Hij richtte zich naar de naburige kerk en verzocht den pastoor eene H. Mis voor de zielerust der overledenen op te dragen.

Den 4den Juni hoorde men de kanonnen van Magenta.

Het regiment der jagers moest een wachtpost betrekken en bleef buiten gevecht. Den 5den vernam men de overwinning. Den volgenden dag betrad men het slagveld. Er lagen hoopen bloedige misvormde lijken, — nog in de houding waarin de dood hen had verrast. Dit schouwspel moest men spoedig onttrekken aan de blikken.

Een veertigtal boeren zouden de lijken begraven. Zij kweten zich langzaam van hun droevigen plicht, die, volgens hun zeggen, wel eene week tijds vorderde. Terwijl zij rustig hun pijpje zaten te rooken op den rand der gapende groeve, doorzochten officieren en soldaten het veld.

Zij ondervroegen één voor één het gelaat der opgestapelde of verspreide dooden, vreezende, onder het tot slijk vermengde bloed en stof, een vermisten vriend of bloedverwant te vinden.

De Sonis was op zijn post in 't hospitaal. Hij sprak met niemand over zijne toewijding. Zij werd stilzwijgend geëerbiedigd en hij was het voorwerp van innige bewondering voor geheel het regiment.

Drie dagen later trok men zegevierend Milaan binnen.

Op den avond van den 8sten dreunde weer 't kanon. Eene nieuwe ontmoeting met den vijand had plaats en de nog omlauwerde soldaten kroonden zich met nieuwe zegepraal.

De volgende dagen moesten de jagers op verkenning uit. Het lachende landschap was schoon als een paradijs, maar als een paradijs, waarin de dood zijn intrek neemt. Gedurende deze tochten vergat De Sonis den dienst van God zoo min als dien van zijn vaderland.

Hij vertelt het later in ongeveer de volgende termen; „Zoodra mijn escadron in het kamp was gekomen en ik mijne bevelen gegeven had, zocht ik een toren. Ik richtte mij naar de pastorie en vond er een goeden pastoor, die evenveel Fransch kende als ik Italiaansch. Ik kende gelukkig genoeg Latijn om me te doen verstaan. Ik biechtte en ontving de H. Communie, als 't kon nog denzelfden dag, anders den volgenden. Ik keerde naar het kamp terug met een opgeruimd hart, vol van God. De dood mocht nu komen, alles was in orde. Ik steeg te paard, tot elk offer gereed."

Hij liep niet te koop met zijne pelgrimstochten, maar hield ze evenmin geheim. Iedereen wist, dat hij orders ging vragen bij den eersten Commandant en Hem zijne diensten ging bieden.

In een anderen brief schrijft hij: „Op onzen tocht bemerkten wij eensklaps een toren: „Afstijgen: De Meester is daar." Wij gaan in de kerk en vragen een priester, ons de H. Communie te geven. Wij hebben geen tijd te verliezen — wij houden onze dankzegging te paard. De leerlingen van Emmaüs hadden wél gelijk: de Meester is een goede gezel.

Wordt vervolgd.

zoodanig bij de Hooge Regeering hier te lande heeft ingezonden."

Uit goede bron kunnen wij onzen lezers meedeelen, dat die bericht juist is.

**

Eveneens deelt bovengenoemd blad uit de *N. R. Ct.* het volgende mede:

„Naar wij vernemen, is de minister van koloniën van plan, gebruik te maken van de uitzending door het Aardrijkskundig Genootschap van den Utrechtschen hoogleeraar Went naar Suriname, met het doel dezen deskundige een bezoek aan de Curaçaosche eilanden op te dragen tot het instellen van een onderzoek naar de toestanden van land-en tuinbouw.

Ook zal de heer Havelaar, ingenieur, hoofd van het bouwdepartement in Suriname, naar Curaçao worden gezonden tot het instellen van een onderzoek met betrekking tot de irrigatie en andere technische belangen."

Havennieuws.

Maandagmorgen omstreeks tien uur is Hr. Ms. *Zeeland* uit onze haven via Paramaribo naar Nederland vertrokken. Toen de *Zeeland* de haven verliet, speelden de kapel van dien oorlogsbodem en het muziekkorps van het garnizoen.

**

De reizigers, goederen en schepen, komende van Maracaibo, zijn niet meer onderworpen aan de quarantaine-bepalingen. Zij zullen echter door den Stadsgeneesheer moeten worden gevisiteerd, alvorens communicatie met den wal te mogen hebben.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Martinus Boom, Bartolomèo Caburi, Ernestina de Henriquez, Francejio Pangio indricodo á Donato Joconielle, J. C. Jesurun, F. Meza, Ana S. L. de Oquendo, Alfredo Añez Otero, Emilio Reinhard (2), Luisa de Timmer, Pedro B. Walter en een aang. monster aan Herman Tausig c|o Moses S. L. Maduro.

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseeerd aan: C. Z. de Haseth.

Onderwijs.

De Eerwaarde Zuster Dominicanes BERTRANDA, in de wereld Mejuffrouw J. H. GEENE; is Woensdag geslaagd voor de hulpakte. Zuster BERTRANDA is den 1sten Juni hier uit Holland gearriveerd en is bestemd voor het onderwijs op het eiland St. Martin. Zij is heden met de *Gouverneur Van den Brandhof* naar St. Martin vertrokken.

De geldquaestie.

Blijkens een advertentie voorkomende in dit nummer van ons blad verzoekt de firma S. E. L. MADURO & SONS den houders harer nog in omloop zijnde Bons, deze ten spoedigste ter inwisseling tegen dubloenen, ten hare kantore aan te bieden. Zij waarschuwt een ieder, dat zij na 31 Juli bovengenoemde Bons niet meer in betaling zal aannemen dan naar reden van vier en negentig cents per Gulden. Ook de firma MEYER & ARAUJO verzoekt op dezelfde wijze inwisseling harer Bons.

Eveneens heeft de firma RIVAS, FENSOHN & Co, bekend gemaakt, dat de door haar uitgegeven Bons uiterlijk vóór 16 Juli moeten zijn ingewisseld.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

Certifica que hace catorce años que usa en su práctica la "Emulsion de Scott" en las enfermedades de pulmón y otros casos de demarcación general obteniendo un resultado feliz siempre que la ha empleado, "tanto en la zona cálida de las llanuras como en la fria de la cordillera," y como un acto de estricta justicia expide la presente certificación en favor de los inventores de dicho medicamento á quienes deben un gran servicio los Profesores de la Medicina y la humanidad doliente.

F. VILLEGAS GONZALEZ.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana ilustradas con magnificos grabados. En cada hogar cristiano debe leerse esta revista.

Precio de suscripción por un año 8 fr. 50 (ó 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscripción puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

NEDERLAND.

Dr. Schaepman te Sneek.

In no. 2 van de Tweede Reeks van zijn „Chronica" publiceert dr. Schaepman in extenso de rede door hem uitgesproken op den Friesche-Katholiekendag, met gesloten deuren gehouden.

In deze rede zijn gedachten zeggende over den stand van zaken en partijen en de lessen, die daaruit voor het heden en de toekomst te trekken zijn, is de afgevaardigde van Almeloo begonnen met een woord van hulde aan de regeering, die zich door drie hoedanigheden heeft onderscheiden: werkzaamheid, volharding en vrijzinnigheid. Zij heeft ons eenige kloeke schreden verder gebracht op den weg der sociale wetgeving en een einde gemaakt aan steeds meer verbitterende strijdvragen: de afschaffing der plaatsvervanging, de leerplicht, de landsverdediging. Spreker prijst ook de indiening der „reclame-wetsontwerpen" omtrent de pensionneering, de arbeidscontracten en de droogmaking der Zuiderzee.

De volharding der regeering ziet spr. in wat gebeurd is met de legeren ongevallenwetten. Alleen van een, den Minister van Buitenlandsche Zaken, had hij meer vasthoudendheid gehoopt.

Eindelijk prijst de doctor de vrijzinnigheid der regeering, omdat zij de hulp der christelijke partijen niet versmaadde maar aannam en waardeerde, gevolg van den toestand dat het parlement slechts minderheden kent. Voor dit laatste gaf spr. de volgende verklaring:

„De eerste oorzaak ligt in het ontbreken van een gemeenschappelijk beginsel, één grondbeginsel dat aan alle staatkundige richtingen gemeen is en voor allen geldt. Dit beginsel zij historisch of wijsgeerig, het beste in een beginsel van gezach en vrijheid, in een feit als de „Magna Charta," het geldt voor allen. De verschillende staatkundige wegen keeren allen tot dezen mijlpaal terug.

„Zulk een beginsel bezitten wij in ons nieuwer staatsleven niet meer. Iedere staatkundige richting heeft haar eigen levenswijsheid en voor haar eigen levenswijsheid een eigen grondslag. Men is niet meer behoudend of vooruitstrevend en toch gaande van één uitgangspunt tot één doel. De oorzaak ligt in de bekende, rampzalige verdeeldheid der geesten over de hoogste vragen van heden en morgen. Zal die verdeeldheid kunnen worden bezworen door een groot en machtig gevoel van nationale éénheid? Onze nationale geschiedenis bewijst wel dat fractiën en partijschappen machtig en oppermachtig kunnen zijn. Mag men hopen op de zegepraal der éénheid? Desespereert nimmer en arbeidt altijd door.

„Wij leven in een tijd van overgang; deze is de tweede oorzaak, die ik aan onzen toestand ten grond zie liggen. In tijden van overgang omvat het ontwikkelingsgeding twee tijdperken: verbrokkeling van het niet langer vereenigbare, hereeniging van het soortgelijke. Nieuwe nooden doen nieuwe vormen ontstaan. De maatschappelijke nooden ontvangen uit één zelfden kring verschillende antwoorden en de kringen breken door en vallen uiteen. Hoelang het geding zal aanhouden, wanneer de hereeniging zal komen? Ik waag het niet de vraag te beantwoorden. Of ook hier de verdeeldheid der geesten over de hoogste vragen haar invloed niet zal doen gevoelen? Er is reden tot beduchtheid."

In den breede toonde hij deze verdeeldheid aan in de liberale partij uiteengegaan in oud-liberalen, Liberale Uniemannen, vrijzinnig-democraten, en, scheen spr. geneigd er bij te voegen, Sociaal-democraten.

Ook ter rechterzijde is een ontwikkelingsgeding, zooals het bestaan der christelijk-historische partij en de splitsing der anti-revolutionnaire partij onder haar twee hoofden bewijst.

„Beiden mannen van ongewone talenten, ongewone bekwaamheid, ongewone werkkracht. De een misschien verder ziende, de ander scherpzinniger; de een vlugger, de ander steviger; de een geestiger, de ander dieper; beiden groot met groote hoedanigheden, bij al le verschil toch op elkander gelijkend, meer verscheiden dan verschillend. Maar toch in één opzicht verschillend: beiden Staatsman, maar de een man van de daad begeleid door een denker van breede vlucht; de ander denker als historisch jurist en dan man van de daad. Toch beiden heervoerders, beiden leiders, door noodzaak van karakter en aanleg."

Met de katholieken is het alweer evenzoo, doch gelukkig kan geen richting zoo gemakkelijk schakeering dulden als de katholieke. Zij heeft een vasten grond van eenheid, die allen derven. Zij kan vrijheid gunnen, omdat zij zekerheid heeft.

„Wij, wij op onzen dag houden ons bezig met twisten over de school van Angers en de school van Luik, wij stellen ons bloot aan het gevaar van bij deze of gene school op den naam „katholiek" een bijzonder accent te leggen en wij vergeten dat wij in de Kerk Scotisten en Thomisten, Thomisten en Molinisten hebben gehad, die heel wat andere hemel en aarde bewegende vragen hebben aangeroerd dan onze vraagjes over Staatsbemoeiing en Staatsbeleid. Ik ontken haar beteekenis niet, ik kan daarover evengoed in vuur en vlam raken als ieder ander. Maar ik zal mij, door zooveel ondervinding geleerd, wel wachten hier te gaan schermutselen met den naam van „Katholiek." Dit is nog te zeer ons gebrek, dat wij onder elkander steeds met een geweldigen zwaardslag iedere vraag willen beslissen en...... het zwaard beslist toch niet altijd. Als wij minder over eenheid praatten en schreven, zouden wij meer eenheid hebben, want het praten en schrijven loopt altijd op twisten uit."

Voor de mindere eensgezindheid onder de katholieken in Nederland bestaan naar zijn meening drie verklaringen: onze zeer eerbiedwaardige, maar ook wel een weinig te bezorgde en bevreesde liefde voor de eenheid, het optreden onzer pers en het eigenaardige van ons jongere geslacht, om zich liever met algemeene politiek dan met bijzondere punten van Staatsbeleid bezig te houden. Met deze eigenaardigheid hangt te zamen een eigenaardigheid onzer critiek. Deze loopt altijd over de groote dingen, de beginselen. En dan is zij dikwijls zeer sterk. Ja, maar het is heel wat gemakkelijker critiek te oefenen op de leiding van Napoleon of Moltke dan een goed officier van instructie te zijn.

„Welke lessen hebben wij uit dit alles te putten?

I. Wij behooren in onzen politieken strijd ons wel te doordringen van de gedachte, dat wij goede Nederlanders moeten zijn om ons goede Katholieken te toonen.

II. Wij moeten geen ideaal opgeven, maar toch op de eerste plaats zijn mannen van den arbeid en van de daad.

III. Wij moeten de éénheid onder elkander bewaren door elkander vrij te eerbiedigen en te volharden in het in alles de liefde."

Op het voorbeeld van Z. H. den Paus, die hem bij zijn vertrek had toegeroepen: „moed, mijn zoon", wekt spr. ten besluit ook de aanwezigen tot moed houden op.

BUITENLAND

—In de fransche Kamer hield Castelin een interpellatie over de reis van Delcassé naar St. Petersburg. Deze gaf de verlangde opheldering, waarom hij zijn reis heeft ondernomen juist den dag na het vertrek van het russische eskader uit Toulon. Delcassé meende te mogen aannemen, dat het fransche volk in het bezoek van het italiaansche eskader een bewijs heeft gezien van de goede betrekkingen tusschen beide landen, en in den groot dien het russische eskader aan den president heeft gebracht, een nieuwe waarborg voor de bestendigheid van het bondgenootschap tusschen Frankrijk en Rusland en het bewijs, dat dit bondgenootschap nooit hechter is geweest. Het land heeft die gebeurtenis opgevat als een aanmoediging om met de kalmte die een groote natie past, te volharden in een beleid, waarvan de Franschen niet de laatsten moesten zijn om de groote gevolgen te erkennen.

Castelin scheen met dit antwoord niet tevreden en zeide het te betreuren, dat de Kamer niet in staat gesteld is om goedkeuring te hechten aan de houding der regeering.

Duitschland. — Het door het duitsche Centrum ingediende wetsontwerp op de verdraagzaamheid is thans door de commissie zoo besnoeid en behakt, dat het wel een meerderheid uit alle partijen zal vinden.

De grootste wijziging in de bestaande toestanden brengt het eerste artikel van het wetsvoorstel. Het bepaalt, dat aan alle burgers van het rijk niet alleen de volledige vrijheid van godsdienstige overtuiging, maar ook de vrijheid van vereeniging tot een kerkgenootschap verzekerd is. Tot dusver was de regeling van de godsdienstige vrijheden aan de regeeringen van de bondsstaten overgelaten, wat het voortbestaan van voor de Katholieken onbillijke uitzonderingswetten mogelijk maakte, zooals op Helgoland, waar alle kinderen uit gemengde huwelijken, zelfs tegen den wil der beide ouders, luthersch moeten worden.

Engeland. — In het engelsche ministerie staan volgens de *Star* twee partijen scherp tegenover elkander. Aan de eene zijde staan de hertog van Devonshire en Hicks-Beach, die zich verklaard hebben voor Lord Kitchener's voorwaarden aan de Boeren; aan den anderen kant Salisbury en Chamberlain, de onverzoenlijken, die tot het uiterste willen gaan. Onder de bladen gaan alleen de *Times* en consorten met Chamberlain mede; zelfs de *Standard* en de *St. James Gazette* keeren zich van zijn politiek af. De storm in het kabinet, voor een oogenblik gestild, zal wellicht opnieuw opsteken na de komst van Milner.

Hoe lang zal het nog duren, eer de gematigde elementen in Engeland het winnen van de Rhodespartij, die krachtige pogingen aanwendt om zich van de regeering der Kaapkolonie meester te maken? In Engeland wordt er door de democratische liga hard gewerkt onder de arbeiders in de steenkoolmijnen en de beambten der spoorwegen om hen over te halen tot een werkstaking als protest tegen den oorlog. Meer dan een millioen werklieden zullen dan aan deze stakingen deelnemen, en indien zij er in slagen het verkeer van de Londen N.-W. Railway voor slechts één dag te beletten, zal dit een schade zijn van 100 millioen pond sterling. Er is kans van slagen; aller wegen in het Vereenigd Koninkrijk worden de salarissen der werklieden verlaagd; vooral bij de steenkolenwerkers, de metaalbewerkers en de arbeiders, werkzaam in het bouwvak.

— Het britsche parlementslid Markham heeft, getrouw aan zijn belofte, voor zijn kiezers te Nottingham alle beschuldigingen herhaald, door hem ingebracht tegen Wernher, Beit & Co. Hij viel allereerst den heer Loveday aan, die, hoewel betrokken bij tal van financieele ondernemingen, welke haar aandeel hebben in de inval van Jameson en den tegenwoordigen oorlog, hoewel evenzeer betrokken bij tal van transvaalsche concessies, toch zitting nam in de compensatie-commissie, die zich met aanverwante zaken zal hebben bezig te houden. Hij wees op de burgers, die in den oorlog alles hebben verloren wat zij bezaten en toch weigerden, en te recht, om zich te scharen bij den vijand, en stelde tegenover hen den heer Loveday, die als afgevaardigde transvaalsch geld had ontvangen en niet had geschroomd bij de eerste gelegenheid zich te scharen aan de zijde der Engelschen.

De heer Markham herhaalde alle aantijgingen, door hem ingebracht tegen Alfred Beit en Eckstein, opdat zij hem zouden kunnen vervolgen.

Tijdens zijn toespraak heerschte in de vergaderzaal onder de toehoorders een doodelijke stilte, maar toen hij zijn verklaring had geëindigd, barstte een oorverdoovend gejuich los.

Belgie. — De moeilijkheden verbonden aan het bestuur van koloniaal gebied, vermogen blijkbaar niet den glans te verduisteren van één der idealen van koning Leopold: de handhaving zijner rechten in het — vooral ten tijde van het Fasjoda-incident zoo druk besproken — dal van den Bahr-El-Gazal in den Congo. Naar vroeger reeds gemeld werd, deed Leopold op aandringen van Duitschland en Frankrijk tijdelijk afstand van deze door hem in 1894 krachtens het met Engeland gesloten pachttractaat verworven rechten, doch ook slechts *tijdelijk*. De Regeering van den Onafhankelijken Congostaat — d. w. z. de koning der Belgen liet geen gelegenheid voorbijgaan om te doen uitkomen, dat deze inschikkelijkheid ten gerieve van Duitschland en Frankrijk het met Engeland gesloten pachtverdrag onder geen enkel opzicht verzwakte of wijzigde — een bewering die intusschen bestrijding vond en waarschijnlijk nog vindt bij lord Salisbury, den medecontractant. Uit Brussel wordt thans gemeld, dat de onderhandelingen betreffende deze quaestie tusschen Engeland en de Regeering van den Congostaat wederom zijn begonnen, terwijl men erbij voegt, dat in het Lado-gebied, in de nabijheid van het betwiste territorium, de belgische troepen zesmaal sterker zijn dan de britsche!...........

Advertentien.

